

Cultura

Ardealului

On. Biblioteca Sfatului Cultural
Arad

Apare afară de Luni și zilele după sărbătoare zilnic. — Redacția și Administrația
Strada Românului No. 6. Telefon No. 156

Ziar de propagandă națională

Abonamentul pe an 800 L., pe jumătate de an 400 L., pe un sfert 200 L., pe lună 70 L., iar pt. Primării și Autorități 1000 L. pe an.

Vivat Italia!

În ultimul timp opinia publică uitase pentru un moment chestiunea scumpei noastre Basarabii pentru aceea și bucuria noastră este mai mare cu cât acest mare act diplomatic ne-a venit pe neașteptate.

Basarabia, după o sută de ani de suferință cîntului rusesc în 1917 revine iar la corpul mamei de unde a fost răpită. Conform tratatelor internaționale în vigoare, nu a fost suficientă voința liber exprimată a unei populații aproape în întregime românească, marea hotărâre dela Chișinău trebuie ratificată de către cel puțin trei mari puteri. Marele act al unirii Basarabiei a fost ratificat la 28 Oct. 1920 de către cele două mari puteri Anglia și Franța mai rămânea ca sau Japonia sau Italia să facă acest lucru.

Nu se putea ca să se mai amâne această ratificare din partea sorei noastre latine, cu toată eventuala supărare a Rusiei sovietice. Nu putea Italia lui Mussolini, care a reînviat toate tradițiile glorioase ale Italiei latine, să refuze acest lucru unei surori mai mici, care reprezintă același ideal la granița Orientului.

Avântul ce a luat Italia sub conducerea providențialului Mussolini a fost urmărită cu multă simpatie de noi, astăzi în urma ratificării tratatului ne simțim și mai aproape de Italia fascistă, căreia îi dorim din suflet mărirea la care țintește.

Acest mare succes diplomatic avem să-l mulțumim în primul rând cumintelui nostru prim-ministru generalul Averescu, care prin tactul și prudența care i-au dat o lungă experiență de viață publică, a realizat acest însemnat act diplomatic, cu toate greutățile ce i se puneau în cale.

În sfârșit după zece ani chestiunea Basarabiei este definitiv regulată și prin aceasta pacea europeană mult consolidată.

Nimic nu mai stă de aici înainte în cale ca să ne legăm cât mai strâns de sora noastră latină, pentru marele serviciu diplomatic ce ne-a adus. Vivat Italia!

Sedința festivă a Camerii pentru ratificarea unirii Basarabiei

Sedință festivă. Un public numeros ocupă tribunele. Corpul diplomatic este destul de bine reprezentat în frunte cu marchizul Durazzo.

În incintă dl Mitileneu primește felicitări iar dl Duca pare absorbit în redactarea unei declarații.

Pe banca ministerială iau apoi loc dñii Mitileneu (salutat cu aplauze de majoritate), Trancu Iași, pâr. Lupăș, Bucșan, gen. Ionescu, Sergiu Niță.

Prezidează dl P. P. Negulescu care deschide sedința la ora 4

Declarațiile dlui Mitileneu

Dl Mitileneu (primit cu lungi aplauze de întreaga adunare) spune că are plăcută însărcinare să aducă la cunoștința Camerei ratificarea, de către Italia a tratatului dela Paris din 1920, privitor la alipirea Basarabiei. (Aplauze). Dl gen. Averescu cu ocazia semnării pactului de amicie româno-italian în Septembrie 1926 a convenit cu dl Mussolini să rezolve această chestiune care consacră în mod definitiv prietenia noastră cu Italia. (Majoritatea ovăionează prelung pe cei doi șefi de guvern). Tratatul, — menționează ministrul de externe, — au fost începute de partidul liberal iar guvernul dlui gen. Averescu le a dus la bun sfârșit. Importanța acestui act din punct de vedere internațional este foarte mare.

Dl Mitileneu aduce elogiul Angliei celei „drepte”, Franței „generoase” și Italiei cari au arătat că orice fel de contestație asupra dreptului nostru de Suveranitate privitor la Basarabia este exclusă.

Acest act n'are nici un caracter agresiv din partea noastră. Suntem gata ori când să încheiem cu Rusia un pact de neagresiune.

Sperăm că și Japonia va consfinți în curând dreptul nostru asupra Basarabiei. De altfel, pe ziua de 1 Aprilie guvernul nostru va reînființa legăția română la Tokio. (Apl.)

Ministrul de externe aduce omagii călduroase Italiei recunoscătoare, regelui ei, lui Mussolini și reprezentantului Italiei în România, marchizul Durazzo. Termină strigând: Trăiască Italia, (Aplauze furtivoase).

Dl Sergiu Niță, ministrul Basarabiei vorbește despre vizita în Basarabia a marelui Badoglio, care s'a angajat să apere cauza românească. Basarabia trup din trupul României, va ține veșnic nestinsă făclia civilizației la porțile Orientului.

Prin giasul meu — accentuează dl Niță — Basarabia își exprimă sentimentele de grațitudine față de Italia.

Omagiul majorităților

Dl C. C. Braescu, din partea majorității, salută cu adâncă emoție și recunoștință gestul nobil al Italiei. Astăzi se consacră un drept sfânt al neamului românesc și gândurile noastre ale tuturor trebuie să se îndrepte spre marele Rege al României care a deschis drum biruinței noastre.

Nu trebuie să uităm însă pe cei doi sfetnici: B. Mussolini și generalul

Averescu. (Apl.) grație cărora s'a desăvârșit drepturile noastre asupra Basarabiei.

Cuvântul Partidului Liberal

Dl Inuleț în numele Partidului Liberal, ia act de recunoașterea recentă, exprimând totodată sentimentele de recunoștință față de Italia. Ne bucurăm de acest eveniment care va pregăti, o nouă atmosferă în viața internațională a statelor europene.

Partidul Național-Tărănesc se asociază la manifestare

Dl dr. Vaida-Voevod spune că deasupra adversităților de partid, toți românii se bucură de recunoașterea, de către statul Italian, a alipirii Basarabiei la patria mamă.

Pentru noi auto-determinarea voinței Basarabiei de a se contopi cu România, constituia un drept de fapt, un drept necontestabil.

Astăzi însă se recunoaște acest drept și în fața Europei.

Am avut ocazia să constat că este foarte periculos pentru un prim-ministru de a obține un succes în chestia Basarabiei. După obținerea ratificării din partea Angliei, eu, prim-ministru atunci, am căzut dela putere. Doresc cu dl general Averescu să n'aibă aceiași soartă. (Liberalii se agită).

În continuare dl dr. Vaida mulțumeste guvernului în numele partidului național țărănesc. Mulțumeste guvernului italian, marelui Badoglio și armatei române care a avut un merit hărător în victoria de azi.

Actul de astăzi mai dovedește că tirania țaristă n'a avut puterea să adormă conștiința românească a țărânului basarabian. (Apl.)

Aduce elogiul luptătorilor basarabeni: Halippa, Inuleț, Stere, etc. etc. în fața cărora țara recunoscătoare se închină.

Trebuie însă ca pe viitor să înlăturăm greșelile pe cari diferite guverne le-au făcut în Basarabia, pentru că poporul de peste Nistru să se simte cu adevărat fericit lângă patria-mamă.

Dl Ion Buzdugan, în calitate de fost secretar al Sfatului Țării amintește declarația făcută de acest Sfat cu ocazia unirii Basarabiei.

Arată apoi că se asociază la manifestarea de astăzi, care ne bucură atât din punct de vedere românesc cât și din punct de vedere internațional.

Se repară o greșală istorică și se vindecă o rană suferindă a României.

S'a încheiat o epocă de agitație steapă, căci mulți erau aceia cari socoteau că Basarabia constituie o speșrietoare pentru pacea Europei. (Aplauze).

Cuvântul Partidului Țărănesc

Dl dr. Lupu, în numele noului partid țărănesc, spune că de mult se rezolvase în fond chestiunea Basarabiei iar

astăzi dânsa este rezolvată și în formă. Se consolidează totdeodată și raporturile cu Italia, căreia dl dr. Lupu îi exprimă toată recunoștința.

Aduce felicitări și dlui general Averescu care a dovedit destul tact și pricepere în soluționarea acestei spinoase chestiuni.

Dl Cristu (maj. basarabeu) trimite din partea Basarabiei, salutul cel mai călduros Italiei și lui B. Mussolini.

Generalul Averescu a înscris astăzi o pagină strălucită de glorie națională.

Cuvântul Partidului Național

Dl V. Toni, în numele partidului iorghist spune: Italia — marea putere europeană — care dă astăzi lumii una din cele mai strălucite pilde de forță, muncă și civilizație, — ratificând — prin hotărârea Regelui și Parlamentului său — tratatul dela Paris prin care se recunoaște alipirea Basarabiei la Regatul României, a sancționat astfel — alături de Franța și Anglia — printr-un act politic de o covârșitoare însemnătate internațională — dreptul nostru definitiv asupra provinciei românești dintre Prut și Nistru, realizată prin libera sa voie la 27 Martie 1918 de Patria mamă.

La Senat

Declarațiile dlui General Averescu

Încă dela orele 3 mare animație pe culoarele Senatului.

Tribuna publică arhiplină. Deasemeni și lojile. Se remarcă ofițeri generali, personal din ministerul externe, multe doamne etc.

În incintă iau loc dñii senatori, printre cari se remarcă dñii I. I. C. Brătianu și numeroși deputați, secretari generali.

La intrarea în sală a dlui general Averescu urmat de membrii guvernului, senatul izbucnește în furtivoase aplauze.

Sedința se deschide la orele 4 10 sub președinția dlui general Coandă.

Pe banca ministerială dñii general Averescu, Petrovici, Berlescu, Coldiș, Garofid, generalul Mircescu, Busuiorescu.

Dl președinte general Coandă dă cuvântul dlui general Averescu prim-ministru.

Primul ministru aduce la cunoștința Senatului textul notificării oficiale relative la ratificarea de către Italia a tratatului Basarabiei. Face apoi istoricul acestei chestiuni și încheie mărturisind recunoștința guvernului român și a țării întregi pentru actul de prietenie și loialitate al Italiei.

Familia Regală Română,

a fost surprinsă în ziua de ieri prin sosirea neașteptată — cu tren special — a domnitorului Jugoslaviei și Augustă Sa Soție.

Prerogativele regale în Jugoslvia, sunt încredințate consiliului de miniștri, pe timpul absenței Regelui Alexandru, care va sta câteva zile în București, apoi vor pleca în Franța.

Telegrammele generalului Averescu către regele Italiei, Mussolini și mareșalul Badoglio

În urma comunicării oficiale făcută de marchizul Durazzo cu privire la ratificarea tratatului recunoscând unirea Basarabiei, d. general Averescu a expediat următoarele telegramme:

M. S. Regelui Victor Emanuel
Roma

E. S. Marchizul Durazzo, trimis extraordinar al M. V. la București, ne-a notificat, din partea guvernului italian, ratificarea tratatului privitor la unirea Basarabiei cu Patria noastră. Această nouă dovadă de amicitie din partea Italiei îmi dă prilejul, de care profit cu foarte mare bucurie, de a exprima prea respectuos Majestății Voastre, cea mai sinceră gratitudine din partea țării noastre, către Italia iubită și către Augustul ei Suveran nu mai puțin iubit.

General Averescu

Excelenței Sale Mussolini,
Președintele Consiliului
Roma

Guvernul întrunit în Consiliu a luat cu vie satisfacțiune act de comunicațiune oficială făcută de E. S. Marchizul Durazzo că guvernul italian a ratificat ieri 8 Martie tratatul dela Paris din 15 Decembrie 1920, prin care marile Puteri semnatare recunoșteau suveranitatea României asupra Basarabiei.

Cu toale că prin actul și scrisorile anexe ce am semnat la Roma, în ziua de 17 Septembrie 1926, această ratificare devenise o simplă chestiune de timp, nu mai puțin guvernul

român, fiind seamă de împrejurările actuale, vede în ea nouă dovadă de solidă amicitie din partea Italiei și de aceea pentru mine este o plăcută sarcină de a exprima în numele său, națiunii italiene, guvernului ei și în special Excelenței Voastre cele mai vii sentimente de gratitudine și afecțiune, sentimentele împărtășite de întreg poporul român.

Personal, nu voi uita nici odată cuvintele rostite de Excelența Voastră în ziua de 15 Septembrie trecut, lângă ușa, în urma lungii noastre întreșineri, că atunci când două persoane oneste tratează chestiuni serioase, nu pot lipsi de a se înțelege și a cădea de acord.

Aceste cuvinte au călăuzit mâna mea, când, două zile mai târziu am semnal menționatul act de amicitie. Eram sigur de ceea ce făceam. Nu mai puțin bucuria mea și gratitudinea mea de astăzi, nu sunt întrecute decât de afecțiunea amicală care v'o păstrează.

General Averescu

Mareșalului Badoglio
Roma

Plăcuta noutate a ratificării a produs aici efectul pe care ușor poți să ți-l închipui. Toți știu cât ai contribuit pentru ca să ajungem la acest rezultat fericit, eu mai mult de cât ori care; de aceea, interpret al sentimentului general, îți trimit o salutare frățescă din partea României și în special din partea Basarabiei și te îmbrățișez cu afecțiune.

General Averescu

Adunarea generală a societății invalizilor din războiu filiala Arad

Duminecă în 6 Martie s'a ținut adunarea generală a Soc. Inv. de Război filiala Arad. Sala mare a Primăriei din orașul Arad era plină de lume aleasă, și un număr foarte însemnat de invalizi veniți din întreg județul. Această adunare generală la care asistând și Doamna Principesa Alexandrina Cantacuzino a fost ridicată la o zi frumoasă de sărbătoare.

Primul care a vorbit a fost domnul președinte al filialei Arad, Valeu Sandor de vist, care salută pe Doamna Principesă, iar Doamna Principesă răspunzând atrează o caldă și frumoasă vorbire invalizilor, pe urmă spune că având un program vast pentru ziua de Duminecă, regretă că nu poate sta la desbaterile adunării generale și luându-și adio dela invalizi, se depărtează împreună cu suita sa.

După plecarea Doamnei Principesă Cantacuzino, s'a purcede la ordinea de zi a adunării generale. Domnul președinte ia cuvântul din nou adresându-se celor prezenți spunând că a convocat această adunare generală pentru aceea, ca să stabilească unele adevăruri.

Domnia sa spune că s'au răspândit prin orașul și județul Arad zvonuri cari nu corespund adevărului și astfel cinstea Domniei sale de ofițer fiind jignită prin faptul că s'a zice că Domnia sa ar trage folos dela firma E. Mairovitz importatorul de cauciucuri uzate pentru fabricarea de opinci fără nești. Domnia sa declară că nu are nici un amestec cu aceia firmă și țin

să lămurească împrejurările cum s'a înființat aceia întreprindere și anume:

În luna Iunie 1926 Domnia sa a primit o scrisoare dela prezidiul comitetului central a Societății Invalizilor din războiu din București, prin care i-s'a ordonează să stea la dispoziția unei Doamne ce va veni din București.

Peste câteva zile a și sosit din București Doamna Focșă care în numele Soc. Inv. din războiu a pertractat cu domnul E. Mairovitz și căzând de acord s'a înființat întreprinderea comercială pentru importarea cauciucurilor uzate pentru fabricarea opincilor fără nești. Domnia sa accentuează că nu cunoaște condițiunile care s'au stabilit între Doamna Focșă și E. Mairovitz și că nu are nici un fel de amestec în aceasta afacere. Constată că a cerut dela comitetul central al inv. din războiu din București, dreptul de control la acea întreprindere dar nici aceia nu i s'a dat.

Publicul asistent i-a cu plăcere la cunoștință cele expuse de dl președinte și se trece la darea de seamă despre activitatea societății.

Să constată că societatea a împărțit 120000 lei ajutor invalizilor precum și haine și încălțăminte.

Din bugetul prezentat se vede că Soc. a avut intrevenite suma de 100 mii Lei subvenție venită dela București.

Comitetul a fost reales iar după aceea s'a declarat de membrii de onoare cam vre-o 16 persoane marcante din societatea elită din Arad.

Cum a fost răsplătit un măestru dulgher, după 49 ani de serviciu

— Recunoștința firmei Frații Neuman, fabrică de spirt, etc. —

Mare mahnire sufletească are bătrânul Ștefan Vêr, măestru dulgher din Arad, căruia zeita Fortuna, chiar acum, în toamna vieții sale, — pe când se apropie acuz nimfa Mora, să-i taie firul vieții sale, jesus cu lacrimi și sudori, i-a sistat orice favor, mijlocire sau sprijin, prin oamenii cari, pripiți să scape de urgia lumii de azi, s'au declarat de adepți ai lui Hristos, fără ca să aibă măcar idee de frumoasele învățături, pentru cari fiul omului s'a jertfit.

Drept are zicala ce zice: Astfel de oameni a-i câștiga, nu-i câștig pentru noi, — dar nici pierdere, pentru tabăra de unde au fugit!

Așa și este și — că este adevăr, — să vorbească rândurile de mai jos, cari — și de nu am aminti nume, ar divulga rasa de speție, din care s'au refugiat, cei, cari se ascund după paravanul firmei nerecunoscătoare.

Iată o pildă dată de un „Lazar bogat“ din lumea noastră modernă și plină de... humanism!:

În anul 1878, la 5 Mai, un linăr sprinten, în plină putere, care visa recunoștința de apoi... pentru munca cinstită, pentru devotamentul și credința, ce și-l fixase ca tovarăși în drumul lung a vieții pline de zbucimări și trudă pentru a-și asigura „ceva“... la bătrânețe, — se angajase la firma faimoasă din Arad „Frații Neumann, moară cu aburi, fabrică de spirt și de drojde etc. Societate Anonimă Industrială — cum zic — etc.

Timp de 49 ani, fără întrerupere, cu credință și cinste servind, a fost unul dintre angajații acestei firme, un anume Ștefan Vêr, cu singura culpă că, bunul Dumnezeu, nici pe dânsul nu la hărăzit cu singurătatea și tineret... perpeluă, ceea ce a indignat foarte mult pe cei cari se numesc: Frații Neumann, moară cu aburi etc...

Jubileul (de argint) de 25 ani și-l serbase, acest biet om cioplin mereu brazil, stejari groși și... pe cât se înmulțeau surcelele... se împușneau zilele și forța-i fizică, până ce cu bucurie constatase că, — mai are un an și... firma „recunoscătoare“ la jubileul

său de 50 ani de serviciu, o să-l honoreze după meriti și-l va concedia ca, puținele zile ce le mai are să și le poată petrece în liniște, cioplin-du-și... coșciugul și ca să aibă și cheltuieli de drum, ce i-se recere la stix, îi va da o rentă viageră!

În zia de 13 (nenorocoasă zi!) din luna Ianuarie a. c., se prezintă însă atotputernica firmă și ridicând mâna, arată spre zeul „Terminus absolutus“, apărut și-l învîță pe bătrânul Ștefan Vêr, care își mistuise puterile pentru el, — să... închidă ușa pe — din afară!

Atât și nimic mai mult! — Și... bătrânul astfel își primise recompensa credinței, muncii și devotamentului său pentru timpul de 49 ani serviciu, dela Frații Neumann, fabrică de spirt etc..

Ca să mai facem analiza psihică — e inutil. — *Sextus.*

RESTAURANT ROMÂNESC!

Funcționari români din Arad și județ, luați masa numai la restaurantul românesc „PALACE“, Arad, Sirađa Ionel C. Brătianu. Mâncări bune și ieftine. :; serviciu punctual.

Cetiți și răspândiți Cuvântul Ardealului

CINEMA ELISABETA.

Azi nu-i reprezentatle

De mălne
Manon Lescaut
cu Lya de Puthy.

Orfelinatul dela Văleni

Mai în anii trecuți când am luat cunoștință, că marele nostru lorga pune bază în micul orășel de munte, unui orfelinat, pentru a crește misionare, cu un frumos rol social la noi în țară, involuntar mi-a venit un zâmbet binevoitor pe buze.

Acest om fără avere, putem zice chiar sărac, și cu o familie numeroasă se gândește și la adăpostirea orfanilor. A fost cea mai aspră lecție ce s'a putut da multimilionarilor dela noi. Pentru aceea suntem astăzi cu atât mai mult loviți de trista veste, că acest institut, împreună cu tipografia, au căzut pradă focului mistuitor.

Ce lovitură morală va fi fost și pentru citorul acestor așezăminte, care și actualmente curcă Europa, făcându-ne cunoscuți înaintea lumii, care dela o vreme încoace numai rău aude

dela noi, prin propaganda dușmanilor noștri.

Vălenii de munte este locuința de vară a marelui profesor, dar nu pentru odihnă și vilegiatură, acest om nu știe ce este odihnă; și în zilele de vară, când alții pe dreptul se intrămează după munca unui an, Nicolae lorga organizează cursuri liberă pentru intelectualii români și minoritari deopotrivă.

Singura consolare ne-o dă inițiativa laudabilă a unor oameni de suflet, cari au lansat un apel către public, pentru colectarea sumei necesare, restaurării orfelinatului și tipografiei.

Suma adunată a trecut deja de o jumătate milion de lei, ceea ce ne face să credem că există la noi nu numai recunoștință postumă. I. T

—o—

O chemare din partea „Societ. ort. naționale a femeilor române“ filiala Arad

Potrivit hotărârii din 5 I. c. a comitetului filialei Arad a Soc. Ort. a Fem. Române, Dumineca viitoare în 13 I. c., fiind și hramul Societății, va fi prăznuită într'un chip mai deosebit. Spre scopul acesta se face apel atât la membrii și membrele Societății, cât și la ceilalți credincioși, să participe în număr cât mai mare la serviciul divin din aceia Duminecă, numită a Ortodoxiei.

După amiază, se va ținea în aceeași zi, din partea vice-președintelui Societății pâr. dr. Gh. Cinhandu o conferință publică în sala mare a liceului de băieți M. Nicoară. Conferența va începe precis la ora 4 după masă pentru ca publicul asistent să aibă răgaz a lua parte și la conferența din aceeași zi, la ora 5 după masă la Palatul Cultural.

Intrarea este liberă.

Conferența pe cât aflăm va expune și material istoric de un interes apropiat pentru orașul și ținutul Aradului.

E chestiune de demnitate ca, pe lângă contingentul de școale să se prezinte public în număr cât de frumos

la aceasta manifestație, ce trebuie încurajată și sprijinită de oricare bun Român.

Ținem să adăogăm și aceea că, pe urma hotărârii luate de comitetul filialei la ședința sa amintită, — Vinerea viitoare se va inaugura, prin P. Sf. Sa Episcopul Grigorie o serie de cetiri biblice, acum de început pentru membrii și membrele comitetului filialei. Cei vizați vor lua deci cunoștință pe această cale și se vor prezenta, Vineri la 11 I. c. la ora 6 d. m. în sala de ședințe dela internatul diecezan de fete. De sine înțeles, sunt bine văzute și alte persoane străine de comitet.

La aceste cetiri biblice, cari vor urma să se țină regulat în fiecare Vineri din Postul mare, s'au angajat și alți tălcuitori, între cari spunem aci numele I. P. Cuviosului arhimandrit și stareț Policarp dela Mănăst. H. Bodrog. Și nu este exclus, că cercul acestor prilejuri de cetiri și tălcuiri să se lărgească în măsura în care va vizui publicul nostru să le îmbrățișeze.

„Ungaria, principală uneltitoare a unui nou războiu“

— Din cartea publicistului Diner-Dénes „La Hongrie“ —

Paris. — Fostul secretar de stat în guvernul Mihai Karolyi după răsturnarea Habsburgilor, Diner-Dénes, publică la Paris, o carte intitulată „Ungaria, oligarhia, națiunea, poporul“. Diner-Dénes, care, după prăbușirea guvernului său, se refugiase la Viena și de acolo la Paris, arată, în cartea sa, formațiunea statului maghiar dela început până la starea sa actuală. Cei pe cari îi interesează istoria Ungariei — în paranteză fie zis: o ciudată istorie — vor găsi în volumul lui Diner-Dénes un fel de „compendium“ al maghiarimei, al constituirii sale ca stat și popor. Interesul cărții însă se concentrează în două capitole speciale: în prefață, scrisă de Leon Blum șeful partidului socialist francez și în ultimul capitol care poartă în frunte întrebarea: „Unde duce calea?“

Răspunsul, e într-adevăr, îngrijitor, el sună așa: „Calea duce la război!“ În prefață, Leon Blum, își exprimă surprinderea și indignarea că oameni de stat europeni au putut să la Geneva alături de șeful unui guvern complice cu falsificatorii, el nu înțelege, cum oamenii de stat nu au protestat și cum nu l-au exclus pe contele Bethlen din mijlocul Societății Națiunilor.

Ce reprezintă însă Ungaria de astăzi? Studiul manuscrisului lui Diner-Dénes l-a convins pe Leon Blum, cum scrie el, „că Ungaria de astăzi este fenomenul cel mai uimitor de arhaism îndârjit, ce se întâlnește în istorie. Din evul mediu până astăzi, Ungaria a fost și este guvernată de oligarhia magnaților, ale căror privilegii au rămas nestrămutate în Ungaria actuală. Timp de patru secole, magnații au ținut țara lor îndepărtată de viața occidentală. Lecția marelui războiu nu i-a schimbat, sforțările lor îndârjite fiind la restaurarea Habsburgilor, dacă nu chiar și a Hohenzollernilor“. Blum trage concluziunea, că guvernul Bethlen trebuie să dispară, spre a permite poporului maghiar să se îndrumeze pe calea progresului și a păcii.

Diner-Dénes plimbă pe cetilor prin istoria Ungariei, începând dela fundatorul „Sfântul Ștefan“ până la ultimul Habsburg. El împarte istoria ungară în trei părți succesive: oligarhia, națiunea, poporul, arătând în mod instructiv și cu un amănunțit spirit de critic fazele existenței politice și sociale a maghiarimei.

Dat fiind interesul problemei, ar fi de dori ca lucrarea lui Diner-Dénes să fie tradusă în limba română.

„Unde duce calea?“ întreabă Diner-Dénes la sfârșitul volumului. „La război, la războiul inevitabil!“ exclamă acest patriot maghiar. Ca dovadă, el amintește discursul contelui Bethlen din 22 Aprilie 1926 la Debrețin, cu prilejul serbării comemorative a contelui Ștefan Tisza, „acest complice principal al marelui războiu“, cum îl numește autorul. În acel discurs șeful guvernului maghiar califică tratatele pe cari e fundată noua Europă, drept „clădiri în vânt“ (chateaux din cartes) pe cari noile furtuni, ce se anunță la orizont, le vor mătura ca pe niște peticele de hârtie.

Ei bine, scrie Diner-Dénes, aceste cuvinte trebuiesc reținute, de oarece contele Bethlen este unul din aceia cari pregătesc furtuni noi și pentru că el întărește raporturi intime cu toți acei factori din Europa, cari pregătesc războiul. În acest caz, ce e de făcut?

Iată ce răspunde Diner-Dénes „Ungaria actuală este unul din principalii uneltitori ai unui nou războiu și central viitor de furtuni. E deci necesar să creăm în această țară o atmosferă nouă, atmosfera de pace.

Aceasta însă va fi posibil numai atunci când oligarhia magnaților și clientela lor: bandele și organizațiile secrete, vor înceta să mai fie singurii stăpâni ai Ungariei. Transformarea nu se va realiza decât în ziua când cârmă statului maghiar va trece din mâinile contelui Bethlen în acelea ale bărbăților cari pot inspira încrederea Europei.

Un rabin cu familia au trecut la creștinism

Sofia. — Rabinul Iosif Raimond, stabilit în orașul Sliven, ceruse nu de mult, mitropolitului bulgar din acel oraș, să-i permită să treacă la creștinism. Supus unui examen moral, cererea i-a fost admisă și eri atât fostul rabin cât și soția lui împreună cu cei trei copii au fost botezați.

Rabinul a primit numele de Pavel.

Lege ungară pentru completarea clauzelor militare ale tratatului dela Trianon

Budapesta. În cursul debaterilor din parlament asupra proiectului de lege, completând anumite clauze militare ale tratatului dela Trianon, ministrul apărării naționale, contele Csaky a declarat, că proiectul are o semnificație simpatetică, deoarece pentru prima oară s'a reușit a se afirma teza ungară pe lângă marile puteri, în chestiuni militare. Cele 12 automobile blindate, acordate pentru nevoile poliției, nu vor fi întrebuințate împotriva muncitorilor unguri, cum a pretins un orator social-democrat, ci trebui să asigure menținerea ordinii contra elementelor ce ar voi să o răstoarne prin violență. Ministrul a subliniat că guvernul nu se va lăsa intimidat de nici o uneltire destructivă și că va ști să facă uz de arme în caz de nevoie.

Proiectul a fost apoi votat.

Aviz

Părinții cari doresc a-și da copii la meserii, să se adreseze Direcțiunii Căminului orașului pentru ucenici din Arad, Calea Victoriei. Inscriserile se fac până în 15 Aprilie a. c.

Direcțiunea.

„Carierul“

prima societate română pentru cultivarea animalelor mici și paseri domestice din Arad va aranja Sămbătă și Duminecă, 12—13 Martie 1927, o expoziție în sala de gimnastică a școlii medii Iosif Vulcan, față de care se arată un interes deosebit atât din partea localnicilor amatori cât și acelor din județ. Față de acest interes, comitetul de aranjare își dă toată silința să satisfacă atât pe marea public vizitator cât și pe expunatori. Va fi o expoziție foarte interesantă și rară, unde vom putea vedea toate soiurile de paseri și animale domestice, între cari va surprinde plăcut canarii.

Felicităm pe inițiatori — dorindu-le succes frumos.

x Măestrul Pellegrini deschide un nou curs de scrimă pentru începători și înaintași, de ambele sexe, dela 1 Martie—1 Iunie. Inscriserile se pot face zilnic în orele 9—12 a. m. și 3—7 d. a. în suferanul Palatului Cultural.

Loc deschis

Domnule Redactor!

Și eu chiar pentru restabilirea adevărului vă rog cu tot respectul a da loc în ziarul Dv. prezentului meu răspuns:

Pro prima constatez, că chemat, îndreptățit era a răspunde la rectifierea mea din Nr. 37 al ziarului „C. A.“ dl F. A. a III și nu dl V. Vlădică, căruia eu nu i am contestat partea ce i se cuvine din „elixirul mulțumirii“ ci am accentuat numai, că și alții au operat la reușita „serbării teologilor“ la Pâncota (la 6 Februarie a. c.) întocmai ca dl V. Vlădică, care parte din urmă dl F. A. a omis-o, fie cu voie ori fără voie!

Di V. Vlădică, că să restabilească adevărul — cu deosebire zice, — că eu nu am împărțit „nici un fel de rol“ între învățători, ci i-am avizat simplu, ca corpul didactic să sprijinească concertul teologilor luând parte la el.

Eu am zis, dl Vlădică, în avizul oficios pe care l-ai iscălit și dta: „...sprijinindu-i (pe teologi) prin facerea unei propagande întinse...“ deci

nu numai sprijin prin participare cum zici dta.

Ce înseamnă aceasta?

Aceea, că prin acest aviz s'a designat rolul (general) fie cărui învățător de stat.

Ca dovadă la acestea anexez „Avizul Oficios“ de conținutul căruia dl V. se face acum uitat (sigur ca să poată restabili adevărul).

(Copie; Domnilor învățători! Măine (6 Februarie a. c.) seara teologii Seminarului din Arad vor da în „Hotelul Kaizer“ o petrecere cu scop religios cultural. E de datorința și a noastră, ca inv. de stat să sprijinim această nobilă primire.

Ne vom face datorința sprijinindu-i prin facerea de propagandă întinsă și a participării noastre la aceea producție. Pâncota, la 3 Februarie 1927.

I. Crișan m. p. dir. școl. Văzut: Schmidt m. p. Vlădică m. p. M. Bănescu m. p. Unterwéger m. p. Musca m. p. A. Brădeanu m. p. M. p. Bălașiu m. p.

Pentru conf. copii:

Pâncota, la 1 Martie 1927

I. Crișan, dir. școl.)

Ba mai mult!

Vorbă fiind de plasarea biletelor de concert, în contelegerie cu dl Cornel Mureșanu, președ. societ. teolog. am dispus ca dl V. Vlădică pe câteva ore, în ziua de 4 Februarie a. c. să fie dispensat dela prelegere având dl V. a merge în comună cu dl C. Mureșanu pentru plasarea biletelor, ceea ce dlui V. i-s-a comunicat în mod verbal — prin dl C. M. carele și cam grăbea să nu scape trenul, — iar eu am substituit pe dl V. la prelegeri.

Ca dovadă la acestea anexez declarația dlui C. Mureșanu.

Dlul M. Muscă, i-s-a designat rolul de supraveghetor-aranjator la „Casa Culturală“ unde s'a dat producție specială pentru țărani.

Ca dovadă, aci anexez Declarația dlui M. Muscă, inv. de stat.

Prin urmare am dovedit, că eu între învățători am împărțit roluri de care rol dl V. nu voiește să știe acum nimic... noi înțelegem nexul causal...!

În fine și eu zic: „e dureros“ și respingător (mai zic eu) atunci când cineva bruscăază adevărul în mod atât de fatis și apoi în grandoarea sa egoistă baga elizează vrednicia semenului său: acceptând drepturi și merite slab controlate.

Pâncota, la 24 Febr. 1927

Cu stimă:

Ioan Crișan, dir. școl. de stat.

Pentru cele publicate în rubrica aceasta Redacția nu răspunde.

BURSA

Cursurile devizelor Zürich

Inchiderea dela 10 Martie 1927

Berlin	123.25
Amsterdam	208.—
New-York	519.7/8
Londra	2522.1/8
Paris	2032.50
Milano	2317.50
Praga	1540.—
Budapesta	9090.—
Belgrad	913.50
București	315.—
Varșovia	58.05
Viena	7315.—

BUCUREȘTI

Devize

Paris	662.—
Berlin	40.—
Londra	818.—
New-York	168.50
Italia	748.—
Elveția	3250.—
Viena	23.75
Praga	500.—

INFORMATIUNI

Insemnătatea istorică a zilelor

Autorul imnului — azi devenit internațional, cântarea libertății — poetul francez Iosif Rouget de Lisle s'a născut la 10 Martie 1760, în Lons de Saulieu.

Marele architect și pictor, Bramante de Urbino, conform planului căruia s'a zidit biserica sft. Petru din Roma, s'a născut la 17 Martie 1541.

La opera din București

s'a serbat cu mare fast, marele eveniment, ratificarea recunoașterii Basarabiei de către Italia.

S'a predat Traviata, fiind prezenți dl general Averescu, marchizul Durazzo și membrii legațiunei italiene cu familiile lor.

Di General Averescu a fost viu sărbătorit în toate pauzele.

Proiectul legii timbrului

a primit sancționarea prealabilă a M. S. Regelui, fiind prezentat azi, din partea dlui ministru de finanțe Lapedatu.

Noua lege a chirilor

va consta numai dintr-un articol mic, care va cuprinde prelungirea pe un an a contractelor și chirile le ridică la a 15 parte în comparație cu anul 1916.

Di S. mulescu

ezist, în sedința de azi a camerei face constatarea tristă că, numai minorității oarei nu și-au exprimat părerea, în ce privește actul ratificării recunoașterii Basarabiei.

Ateneul poporal „Casa Națională“ din Arad-Pârnea

multumeste următorilor participanți la serbările din 5 Martie a. c. pentru donațiunile și suprasolvirile făcute.

(Continuarea din nrul trecut).

E. Kaufman 500 Lei, G. Adam, Banca Națională și I. Martin câte 300 Lei, I. Pap 200 Lei, Banca Generală 150 Lei, dr. I. Ursu 140 Lei, E. Dima 120 Lei, dr. S. Ispravnic, dr. Iancu, N. Jura, C. Burza, Bar. H. Pop, dr. D. Memete, dr. R. Chicin, I. Pap, S. Ștefănuț, I. Pocioian, I. Berzovan, G. Popovici, dr. N. Lazar, C. Teodorescu, V. Suciu, T. Lugoian, ing. Rimbaș, ing. Staiciu, câte 100 Lei, I. Vancu, G. Popoviciu, D. Popoviciu, M. Popoviciu, C. Raicu, R. Cismaș, A. Bogoviciu, A. Chirici, C. Lupșă, Z. Voștinari, I. Demian, I. Balasiu, Șt. Marchi, Șt. Monea, Gh. Șumândan, dr. T. Vuia, dr. Miron, M. Vulcu, V. Boșneac, Gh. Dehelean, rev. Balint, B. Moșorca, I. Voiciteșcu, E. Jae, V. Popescu, dr. P. Grozda, A. Popa, I. Tatu, dr. Gh. Costa, dr. C. Luptai, dr. D. Gherman, Gh. Șef câte 40 Lei.

Sinuciderea generalului rus Wrangel

Rom. Generalul rus Nicolae Wrangel, fratele fostului comandant al armatei anti-bolșevice, s'a sinucis din cauză că suferea de neurastenii. Nefecul și-a tras un foc de revolver, pe când se afla în locuința prietelui Volkovski, unde era găzduit.

Soția și cei doi fii ai lui Wrangel se află la Berlin.

Fabrica cu Aburi de Cărămizi și de Țigle Societate Anonimă din Sebiș.

CONVOCARE

Fabrica cu Aburi de Cărămizi și de Țigle Societate Anonimă din Sebiș l-și va ține

IX-a ADUNARE GENERALĂ ORDINARĂ,

în ziua de 27 Martie 1927 la orele 10¹/₂ a. m. în localul Băncii Asociației Societate Anonimă din Arad, (Bulev. Regina Maria No. 21) la care Dnii acționari prin aceasta sunt invitați.

OBIECTE:

1. Alegerea a 2 acționari pentru verificarea procesului-verbal.

2. Stabilirea bilanțului pe anul 1926, raportul Direcțiunii și Comitetului de supraveghere și decideră asupra împărțirii venitului net.

3. Alegerea direcțiunii compusă din 5 membrii conform §-lui 22 și 23 cu un mandat pe trei ani.

4. Alegerea a unui membru în Comitet de Arad, la 26 Februarie 1927.

§. 20. Acționarii, cari doresc a-și exercita dreptul de vot, înainte de adunarea generală sunt obligați a depune la cassa societății acțiunile proprii și cele ale plenipotențiarului împreună cu cupoanele lor neridicate, sau întrucât acțiunile și cupoanele lor ar fi elocare la alte institute, depune certificatul de elocare.

Supraveghere, în locul unui membru decedat, cu mandat expirant la 31 Decembrie 1927.

5. Însărcinarea direcțiunii pentru toate măsurile necesare privitoare la sporirea capitalului social dela 300.000 Lei la 5 milioane de Lei.

6. Stabilirea onorariului al Comitetului de supraveghere pe anul 1926.

7. Examinarea eventualelor propuneri conform §-lui 13 din statute

Direcțiunea.

Activa

Bilanț la 31 Decembrie 1926

Pasiva

Terenul fabricii	350336	Capital social	300000
Edificiile fabricii	2239463.73	Fond de rezervă	100000
Mașini și unelte	3276122.89	Creditori	9195908.21
Linia industrială și mijloacele de comunicații	382420	Garanți	14290
Stoc de mărfuri	2481492.30	Dividende neridicate	3400
Stoc de lemne de foc	745840	Soldul profitului:	
Cassa	17131.89	report din anul 1925	8905.07
Efecte	243916	profit net pe anul 1926	114219.53
	9736722.81		123124.60
			9736722.81

(ss) Pavel Farsang, prim contabil.

DIRECȚIUNEA: (ss) Aladar Karton, președinte, (ss) Emanuel Bernstein, (ss) Dr. Iacob Dănes, (ss) Leopold Welszberger, (ss) Maurițiu Welszberger.

Examinat și găsit în concordanță cu registrele principale și secundare.

CENZORI: (ss) Maximilian Pollatsek, președinte, (ss) Maurițiu Moskovitz, (ss) Heinrich Welszberger.

Raportul Comitetului de supraveghere.

Onorată Adunare Generală!

Avem onoare a-Vă raporta, că manipulația și contabilitatea Fabricii cu Aburi de cărămizi și de Țigle S. A. din Sebiș, le-am revizuit de mai multe ori, găsindu-le totdeauna în ordinea cea mai completă.

Bilanțul și Contul de Pierdere și Profit le-am revizuit în toate pozițiile și confruntându-se cu

cărțile principale și auxiliare, le-am găsit în concordanță și potrivite la adevăritate.

Primim și propunem spre primire motiunea direcțiunii referitoare la distribuirea profitului net de Lei 123.124.60. Rugăm pentru direcțiune și pentru noi să binevoiți a ne atribui descărcarea de pe anul de gestiune 1926.

Sebiș, la 5 Martie 1927.

808

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE: Maximilian Pollatsek, președinte, M. Moskovitz, H. Welszberger.

VIN VECHIU

produs propriu și bine

îngrijit în butelii la

Farmacia FÖLDES Arad.

Baia arteziană SIMAY

Baia cu aburi pentru femei Marti toată ziua și Vineri d. m. Pentru bărbați afară de Marti în toată ziua, iar Sâmbătă și după masă. — Baia-vană deschisă în toată ziua de dimineață până seara. Hidroterapie, baie cu acid sulfuric și acid carbonic pt. femei după masă, iar pentru bărbați înainte de masă. (618)

KNAPP

vopsește și curăță haine. — Atelierul în Arad, Str. Episcopul Radu 10. — Loc pentru strângerea hainelor în Arad, Str. Brătianu 11. În edificiul Băncii Agrare Timișană. 271

Haine (blouse) croșetate,

veste, Poulle-uri, ciorapi, mânși, saluri elegante de mătase, tricouri (indispens.) se capătă pe lângă prețuri convenabile la SZÁNTÓ, Str. Eminescu 6. Arad. 245

În toată ziua mezeluri proaspete, carne de porc, unsoare, clisă, totfelul de cârnuri proaspete la oo 480

Șumandan Gheorghe și Fiul

Bulev. Regele Ferdinand No. 52
Cer sprijinul Onor. public românesc!

Cele mai frumoase și mai bune ghețe a fabricilor

F. L. Popper Bally (Schweitz)

pe lângă prețuri ieftine la

Lévai și Szigheti

înainte Buchsbaum și Comp. depozit de ghețe ARAD. 811

Insertii se primesc

a Administrația ziarului

Pian negru cu strune în cruce în platoșă cu 3 pedale ieftin de vânzare la 801

MELIȘ, atelier de pian
Arad, Strada Pompiliu No. 21, (fost Kasza-ucca)

Convocare.

„PRUNA” Societate Anonima pentru Prelucrarea și Valorizarea Poamelor își va ține la 27 Martie 1927 la orele 10 a. m.

Adunarea generală ordinară anuală

în localul societății anonime, »BANCA ASOCIATĂ« din Arad, (Bulev. Regina Maria 21) la care Dnii acționari prin prezenta convocare sunt invitați.

Obiecte:

1. Alegerea a 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.

2. Aprobarea Bilanțului și a Contului de Pierdere și Profit pe anul 1926. Raportul Direcțiunii și al Comitetului de supraveghere.

3. Hotărâre asupra menținerii sau lichidării societății.

Arad, la 7 Martie 1927.

Direcțiunea.

19. §. Acționarii care doresc a-și exercita dreptul de vot înainte de Adunarea generală sunt obligați a depune la cassa societății acțiunile proprii și cele ale plenipotențiarului împreună cu cupoanele neridicate, sau întrucât acțiunile și cupoanele lor ar fi elocare la alte institute, a depune certificatul de elocare. 808

Dacă vrei să deținezi sau să cini ieftin și să fii conștiincios caută

hala de vin a viticulturii „Minorităților”
aranjată cu gust. Arad, Str. Brătianu No 2. — Vinuri escele
Deschis până la ora 12.

Griji, Tăticule!

Stole școlare, metru Lei

Stofă școlară extra-

fină, metru ... Lei

la MUZSAY :: AR

vis-a-vis de teatru.

S'a început deja curățirea și vopsirea hainelor de primăvară la Nicolae Hospo
întreprindere de vopsit, aranja modern cu putere vaporică
Strada Stroiescu (Teleki-ucca) Nr. 13. 000

Dacă te dor picioarele sau tălpile nu suferi și nu amâna
IOAN RADA pantofar în Arad, Str. Ep. Radu Nr. 28., care
imediat modelul în ipsos (gips) și execută și pentru cele mai
rîzînd picioare ghețe comode.

Atelierul de broderii, țesături și cusături naționale

al doamnei Cristina Săbău

Arad, Strada Gjođu Nr. 17.

Confectionează; Cuverturi de pat, perdele, fețe de masă, lingerie etc. Specialități de batiste. Bogat asortiment de modele artistice pentru brodat. :: Imprimațiunile modele pe pânză.

Cine vrea să cumpere mobilă să-și ia atâtea obiecte
cerceteze depozitul fabricii KLUG din Aradul Nou lângă podul
reșului.

Direcțiunea Uzinelor de Gaz

a orașului Arad.

Se află în situație plăcută, ca să servească On. Public cu gaz de
rie înaltă, cu a cărui ajutor putem ca în timpul de pace ieftin
mina, încălzi, pregăti mâncări, a călca rufe și a ne scărda. Instala
necesare și montările le execută pe rate și pe prețuri de

Uzinele Comunale Secția gaz aerian:
Arad, Str. Muciu Scelela 9, 11, 13. — Telefon: 27, 28

Bloul uzinelor

din Str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. public
ce privesc comenzile etc. 3

Citiți și răspândiți „Cuvântul Ardealului”